

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/133/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119293914
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119293914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 53 255 739, proti žalovanému G. U., narodenému XX. N. XXXX, P., P. W. XX/X, o 5.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 11Csp/118/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. decembra 2021 sp. zn. 14CoCsp/13/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

1.1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. decembra 2020 č. k. 11Csp/118/2019-142, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 5.000 eur spolu s príslušenstvom titulom úveru poskytnutého na základe Zmluvy uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava) a žalovaným dňa 1. decembra 2015. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa nie je v spore aktívne legitimovaná, a preto žalobu zamietol. Vychádzal pritom zo zistenia, že žalobkyňa nespĺnila podmienky stanovené v § 17 ods. 1 písm. b) v spojení s § 25g zákona č. 129/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov, pretože nepreukázala, že pohľadávka uplatnená v konaní zo zmluvy o splátkovom úvere bola postúpená na žalobkyňu po konečnom termíne splatnosti. Žalovaný v podanom odpore poprel doručenie oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti, pričom poukázal na doručenkú, ktorá je podpísaná s označením „sestra“. Na túto obranu žalovaného žalobkyňa v rámci repliky žiadnym spôsobom nereagovala, tzn. nepoprela skutkové tvrdenia žalovaného o nedoručení oznámenia o mimoriadnom zosplatnení úveru, resp. účinne nepoprela jeho skutkové tvrdenia, ani nenavrhol žiadne dokazovanie v tomto smere. Zosplatnenie úveru je pritom jednostranný právny úkon, ktorého účinky

voči druhej strane nastávajú dňom jeho doručenia, pretože právny úkon žalobkyne nedošiel do sféry adresáta - žalovaného. Keďže žalobkyňa na obranu žalovaného nijakým spôsobom nereagovala a nenavrhol žiadne dôkazy, pričom dôkazné bremeno ohľadne doručenia oznámenia o zosplatnení úveru bolo na jej strane (vzhľadom na obsah doručky), vychádzal súd z toho, že nedošlo k účinnému platnému zosplatneniu pohľadávky, preto právny predchodca žalobkyne nemohol postúpiť pohľadávku na žalobkyňu a postúpenie pohľadávky je preto neplatné v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom o spotrebiteľských úveroch.

2.1. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 7. decembra 2021, sp. zn. 14CoCsp/13/2021, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.2. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Odvolacie námietky žalobkyne vyhodnotil ako neopodstatnené. Aj podľa odvolacieho súdu v súdnej veci nebola daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne z dôvodu, že oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti, ktoré vykonal právny predchodca žalobkyne písomným podaním zo dňa 23. novembra 2016, nebolo možné považovať za doručené žalovanému do vlastných rúk. Z listinného dôkazu - doručky vyplynulo, že uvedenú zásielku prevzala sestra žalovaného. Zároveň z uvedeného dôkazu žiadnym spôsobom nevyplynulo, že by sestra žalovaného prevzala zásielku ako splnomocnenec žalovaného na preberanie zásielok. Preto odvolací súd ani neprisvedčil žalobkyninej odvolacej námietke, že sa zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného ani jej ďalším námietkam v tom smere, že zásielka by nebola odovzdaná sestre v prípade, že by nebola splnomocnená žalovaným na preberanie zásielok, resp. že v konaní nebolo preukázané, že by sa zásielka do dispozičnej sféry žalovaného nedostala. Za týchto okolností aj podľa odvolacieho súdu nemohol právny predchodca žalobkyne, t. j. Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, postúpiť pohľadávku na žalobkyňu, a preto postúpenie pohľadávky bolo neplatné pri aplikácii § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „občiansky zákonník“) pre rozpor so zákonom o spotrebiteľských úveroch.

II.

3.1. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa včas dovolanie, prípustnosť, ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď podľa jej názoru spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolaciemu súdu navrhla, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.2. Danosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vzhľadala v nesprávnom právnom posúdení otázky výkladu ustanovenia § 45 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v otázke, či ide o riadne doručenie doporučenej zásielky žalovanému, keď túto doporučenú zásielku prevzala sestra žalovaného. Podľa žalobkyne takáto zásielka mohla byť orgánom doručujúcim poštu odovzdaná len na základe žalovaným udeleného plnomocenstva na preberanie písomností, a teda či sa zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného a v zmysle teórie dôjdenia sa s jej obsahom mohol, resp. mal oboznámiť. Podľa žalobkyne sa doručovaná zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného prostredníctvom sestry žalovaného. V zmysle teórie dôjdenia sa s jej obsahom mal/mohol oboznámiť - tým viac, že medzi žalovaným a sestrou ide o príbuzenský vzťah a pobyt majú na jednej adrese. Zdôraznila, že ak sestra žalovaného pritom nemohla prevziať zásielku žalobkyne svojvoľne, ale len na základe splnomocnenia žalovaného na preberanie zásielok.

3.3. Nad rámec uvedenej argumentácie tiež polemizovala s výsledkom dokazovania. Žalobkyňa považovala závery vo veci konajúcich súdov za prekvapivé a rozporné s vykonaným dokazovaním. Podľa žalobkyne z výsledkov dokazovania vyplýva, že uniesla dôkazné bremeno a riadne preukázala doručenie oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti žalovanému. Nesúhlasila tiež s tvrdením súdov, že by zostala v konaní pasívna po tom, ako žalovaný tvrdil, že zásielku neprebral. Podľa žalobkyne nemožno pričítať na ťarchu žalobkyne, ak žalovaný splnomocnil na prevzatie zásielky svoju sestru - čo žalobkyňa logicky dokázať nedokáže.

4. Žalobkyňa vo svojom dovolaní navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné, pričom zotrvala na svojej skutkovej aj právnej argumentácii v konaní.

III.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP) zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti určitému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanovení § 431 až § 435 CSP.

8. Žalobkyňa smeruje dovolanie s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

9. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná len právna (nie skutková) otázka. Pripomenúť treba, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10. Dovolaiteľka dovolaciu otázku zarámcovala ako otázku výkladu ustanovenia § 45 ods. 1 občianskeho zákona, podľa ktorej prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Vlastnými slovami, dovolateľky - „V tejto súvislosti žalobca poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená - a to výkladu ust. 45 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) v znení neskorších predpisov v otázke, či ide o riadne doručenie doporučenej zásielky žalovanému, kedy túto doporučenú zásielku prevzala sestra žalovaného (ktorej mohla byť takáto zásielka orgánom doručujúcim poštu odovzdaná len na základe žalovaným udeleného plnomocenstva na preberanie písomností, čo však žalovaný popiera) a teda, či sa zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného a v zmysle teórie dôjdenia sa s jej obsahom mohol/mal oboznámiť. Žaloba žalobcu bola v konečnom dôsledku zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie.“

11. Ako už bolo vyššie spomenuté jeden zo základných limitov rozhodovania dovolacieho súdu tvorí ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preto skutkový základ sporu nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť. Niekedy tak môže nastať situácia, že dovolateľ síce zadefinuje otázku, ktorú má podľa jeho názoru riešiť, no

zodpovedanie tejto otázky nesmeruje k prieskumu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, no zakladá sa na hypotetických skutkových okolnostiach, ktoré odvolací súd nezistil alebo na nich svoje rozhodnutie nepostavil. Takýto prístup možno považovať ako prístup obchádzajúci zmysel dovolacieho konania.

12. Podľa dovolacieho súdu to bol aj prípad žalobkyniného dovolania. Žalobkyňa v základnom konaní so svojou žalobou nebola úspešná. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a tiež odvolací súd dospeli k zhodnému záveru, že žalobkyňa nie je vo veci aktívne legitimovaná, a to z dôvodu, že oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti, ktoré vykonal právny predchodca žalobkyne písomným podaním zo dňa 23. novembra 2016, nebolo žalobkyni doručené. Súdny pritom vychádzali z toho skutkového zistenia, že podľa doručky (č. l. 21) zásielku - oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti prevzala dňa 1. decembra 2016 sestra adresáta, pričom adresátom je žalovaný. Práve z doručky podľa súdov nepochybne vyplynulo, že zásielka adresovaná do vlastných rúk žalovaného bola doručená sestre žalovaného. Pričom uzavreli, že z uvedeného nemožno vyvodit', že by sa zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného. Odvolací súd taktiež konštatoval, že z doručky (č. l. 21) nevyplýva, že by túto zásielku sestra žalovaného prevzala ako jeho splnomocnenec.

13. Napriek uvedenému skutkovému záveru dovolateľka v ňou vymedzenej právnej otázke tento právny záver spochybňuje, prípadne úplne ignoruje, keď na rozdiel od súdov priamo vo svojej dovolacej otázke prezentuje, že sestra žalovaného musela byť na prijatie zásielky žalovaného splnomocnená, preto od dovolacieho súdu žiada posúdenie otázky okrem iného či sa zásielka dostala do dispozičnej sféry žalovaného.

14. Tieto skutkové otázky však už boli zodpovedané v základnom konaní, a nedotýkajú sa novej konkurencie výkladov či interpretácií ustanovenia § 45 občianskeho zákonníka, hoci sám žalovaný svoju právnu otázku tak zarámcoval. Takýto prístup k súdmi zistenému skutkovému stavu v žalobkyninom dovolaní možno pritom badať nielen v časti jej dovolania, v ktorej sa snažila vymedziť ňou zadefinovanú právnu otázku (bod 10. dovolania), no aj opakovane v iných častiach jej dovolania. V tejto súvislosti možno poukázať na časť dovolania s nadpisom - IV. Nesprávne právne posúdenie ohľadom doručenia výzvy - v ktorej dovolateľka pokračuje v spochybňovaní skutkových zistení súdov - „K záveru vo veci konajúcich súdov, že uvedenú výzvu prevzala sestra žalovaného a preto ju nemožno považovať za doručenie žalobca zdôrazňuje, že zásielka bola doručovaná priamo žalovanému (a nie jeho sestre) a preto skutočnosť, že je na doručke uvedený podpis s dodatkom „sestra“ nie je dostatočným preukázaním toho, že žalovaný zásielku neprevzal. (...) Poštový doručovateľ by bez splnomocnenia nemohol písomnosť do vlastných rúk dovoliť prebrať inej osobe v mene adresáta. Ak preto sestra žalovaného prevzala zásielku na základe splnomocnenia žalovaného na preberanie zásielok, potom nemožno spochybniť, že táto výzva bola žalovanému riadne doručená - a to bez ohľadu na to, či sa s uvedenou písomnosťou aj reálne oboznámil.“

15. Pokiaľ v civilnom konaní vyvstala otázka, či bola žalovanému ako adresátovi zásielky táto zásielka doručená vychádza súd z výsledkov vykonaného dokazovania. Podobne je tomu aj pri skúmaní otázky zastúpenia sestrou na prijatie zásielky pre adresáta. Ak žalobkyňa v dovolacom konaní vytýkala tieto skutkové závery, spochybňovala, nemohla nevystihnúť podstatu § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ani pri snahe vyabstrahovať dovolaciu otázku z obsahu dovolania (§ 124 CSP), nebolo takúto otázku nájsť bez spochybnenia záverov dokazovania.

16. Pre úplnosť možno uviesť, že dovolací súd pripúšťa, že môžu nastať situácie, kedy dovolanie smeruje proti súdmi zistenému skutkovému stavu, musí však ísť vo všeobecnosti o extrémne pochybenia v skutkových zisteniach alebo o závažné pochybenia v procese dokazovania (viď 1Cdo/78/2021). Takéto závažné nedostatky v procese dokazovania môžu za istých okolností predstavovať dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP slúžiaci na ochranu dovolateľovho práva na spravodlivý proces. A hoci dovolateľka vo svojom dovolaní na niektorých miestach polemizovala s výsledkom dokazovania; považovala závery vo veci konajúcich súdov za prekvapivé a rozporné s vykonaným dokazovaním; a tiež nesúhlasila s rozsahom svojho dôkazného bremena; dovolací súd

neposudzoval dovolanie dovolateľky aj cez prizmu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Bolo tomu tak preto, že sama dovolateľka tento dovolací dôvod vo svojom dovolaní neoznačila. Dovolací súd nemôže sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich neoznačený dovolací dôvod (IV. ÚS 644/2021, 1Obdo3/2022). Preto dovolací súd nemohol z vlastnej iniciatívy preskúmať, či nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania pre existenciu väd dovolania v zmysle § 420 CSP.

IV.

17. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dovolací súd z uvedeného dôvodu dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP odmietol.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.